

Antwerpen weert erkende vluchtelingen uit de stad. Iedereen een winnaar?

Antwerps schepen voor Inburgering Fons Duchateau (N-VA) stelt dat erkende vluchtelingen niet thuishoren in de stad. Op het platteland zou de integratie beter vlotten. Hij zet daarom met zijn OCMW in op een ontmoedigingsbeleid en verstrengt de regels voor wie in de stad Antwerpen een huurwoning wil betrekken. Hijzelf noemt het een “win-win”. ORBIT vzw ziet vaak verliezers. Want hoewel het stadsbestuur van Antwerpen er als eerste zo openlijk over communiceert, is ze niet de enige die vluchtelingen na hun erkenning liever kwijt dan rijk is.

‘Woning Gezocht, Buren Gevonden’

Een jaar geleden startten ORBIT vzw en haar partners het project ‘Woning Gezocht, Buren Gevonden’. We ondersteunen burgerinitiatieven die erkende vluchtelingen helpen zoeken naar huisvesting. Zo hadden we het voorbije jaar het genoeg samen te werken met gemeentebesturen, maatschappelijk werkers en burgers die, vanuit een duurzame visie op migratie, alles op alles zetten om erkende vluchtelingen te laten thuishoren in hun gemeenten. Hun uitgangspunt is dat integratie pas écht kan starten met een dak boven je hoofd. Maar voor elke gemeente met een ‘open-deur-beleid’, stootten we op een gemeente die alle mogelijke wapens inzet, via regelgevings- en beleidsautonomie, om te voorkomen dat erkende vluchtelingen zich op haar grondgebied zouden vestigen.

Een aantal wapens kregen ze in handen van de Vlaamse Regering, meer bepaald van bevoegd minister Homans. Haar visie op huisvesting komt neer op een combinatie van

overheveling van autonomie naar de gemeenten en een zelfregulerende huurmarkt. Stilstaan bij de vraag hoeveel gemeenten graag kwetsbare doelgroepen op hun grondgebied zien arriveren, is tot op vandaag teveel gevraagd. Asielzoekers tijdelijk opvangen, dat nog wel. Maar vluchtelingen na hun erkenning ook in de gemeente houden? Liever niet. Veel gemeenten kiezen net als Antwerpen voor een 'push-back' beleid.

Neerwaartse spiraal

Van bij aanvang van ons project maken we lokale burgerverenigingen warm om in hun gemeente huiseigenaars met een hart voor vluchtelingen op te sporen. Met de eerste verhuurder die we zo vonden, stapten we meteen naar het lokale opvanginitiatief (LOI) van zijn gemeente. Wat bleek? Geen interesse. "Onze vluchtelingen trekken liever naar de steden, mijnheer." Twee dagen later krijgen we een noodoproep van een ex-vrijwilliger bij datzelfde LOI. De familie die zij tot voor kort begeleidde, stond binnen de week op straat, zonder zicht op een huurwoning. Een communicatiefoutje, dachten we toen nog.

Een Syrisch gezin voor hun nieuwe huurwoning in Gent. Hun integratie kan starten.

Al snel bleek dit geen alleenstaand geval. We ontmoetten vluchtelingen die van hun opvanggemeente gratis treintickets kregen richting 'de grote steden'. Daar dwaalden ze rond in de hoop op een huurwoning te botsten. Andere gemeenten stuurden erkende vluchtelingen met een huurwaarborgovereenkomst op pad naar naburige dorpen. De kwaliteit van de woningen waarin deze kwetsbare huurders terecht kwamen maakte niet uit.

Kort samengevat, het woonbeleid van heel wat gemeenten zorgt ervoor dat erkende vluchtelingen niet langer hun probleem zijn.

Ook een aantal Sociale Huisvestingsmaatschappijen en Sociale Verhuurkantoren bouwen onder druk van hun gemeentebesturen hindernissen op het pad van nieuwkomers. Op heel wat plaatsen kun je pas beroep doen op de sociale woonmarkt als je al 'x' aantal jaren op het grondgebied van de gemeente in kwestie verblijft. Als élke gemeente deze discriminatie op basis van 'herkomst' toepast, vallen erkende vluchtelingen overal uit de boot. Of hoe autonomie en zelfregulering kunnen leiden tot een neerwaartse spiraal.

Om nieuwkomers te ontraden, plaatsen heel wat besturen ook extra randvoorwaarden bij het recht op bepaalde woonsubsidies. Zo weten we dat een aantal gemeenten vluchtelingen een installatiepremie voor de aankoop van meubels ontzeggen, indien ze een bemeubelde huurwoning betrekken. Een alleenstaande man die na zijn gezinshereniging moest verhuizen van zijn bemeubelde studio naar een niet-bemeubelde woning, zonder dat hij destijds een installatiepremie kreeg, moest met zijn vrouw en kinderen dan maar enkele weken op de grond slapen.

Nood aan gecoördineerde solidariteit

De zogenaamde "win-win" in de aanpak van het Antwerps stadsbestuur gaat uit van een aantal voorlopig illusoire voorwaarden. Het wordt pas een echte win-win als:

- gemeenten een transparant woonbeleid voeren en erkende vluchtelingen, maatschappelijk assistenten en vrijwilligers op de hoogte zijn van de eigenschappen van élke Vlaamse gemeente.
- andere gemeenten géén ontmoedigingsbeleid voeren, of als er minstens enige coördinatie bestaat op inter- en bovengemeentelijk niveau.
- er in landelijke gemeenten voldoende woonaanbod is wat betreft kwaliteitsvolle en betaalbare woningen, zowel op de sociale als de private huurmarkt.
- er ingezet wordt op kleinschalige lokale opvang van asielzoekers, zonder herhaaldelijk verhuizen, zodat vluchtelingen eens ze erkend zijn een verbondenheid voelen met kleine en landelijke gemeenten.
- lokale overheden en middenveldorganisaties de tijd en de middelen krijgen om aan woonbegeleiding te doen.

- er ook in landelijke gebieden een fijnmazig aanbod is van taal- en inburgeringscursussen en OKAN-onderwijs.
- in landelijke gemeenten, samen met het bedrijfsleven, wordt ingezet op een vlotte doorstroming van erkende vluchtelingen naar de lokale en nabije arbeidsmarkt, en het zelfstandig ondernemen.
- er in landelijke gemeenten voldoende openbaar vervoer is, voor nieuwkomers die nog niet over een wagen of een Belgisch rijbewijs beschikken.

Om deze voorwaarden te realiseren, dient er dringend een samenhangend woon- en integratiebeleid te komen waarin alle bevoegdheidsniveaus hun verantwoordelijkheid opnemen. Zo niet, blijft het voor erkende vluchtelingen knokken om zich vlot te integreren, en blijven wij verliezers zien.

Nils Luyten – ORBIT vzw

Projectmedewerker 'Woning Gezocht, Buren Gevonden'

Nieuwsbrief

Email Address

SCHRIJF JE IN

